

Sygn. akt VIII U 2507/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2016 roku w Lublinie

sprawy Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 24 marca 2016 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. B. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 25 lutego 2016 roku.

Sygn. akt VII U 2507/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 marca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił Z. B. ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych na podstawie art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2015 Nr 748 ze zm.). W uzasadnieniu decyzji organ podał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, uwzględniono 13 lat, 5 miesięcy i 13 dni. (k. 17 a.e.).

Odwołanie od tej decyzji złożył w dniu 01 kwietnia 2016 roku Z. B. podnosząc, że pracował w warunkach szczególnych w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w L.. (odwołanie – k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumenty leżące u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 3 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Z. B. urodził się (...) W dniu 25 lutego 2016 r. złożył po raz drugi wniosek o ustalenie mu prawa do emerytury.

Po raz pierwszy taki wniosek został złożony w listopadzie 2015 roku. Wówczas przy wniosku oświadczył, że jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego ale wniósł o przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa. Z uwagi na nieudowodnienie warunków do ustalenia prawa do emerytury we wcześniejszym wieku – brak

25 letniego ogólnego stażu ubezpieczeniowego oraz dowodów na wykonywanie pracy w warunkach szczególnych ZUS decyzją z 12.11.2015 roku odmówił prawa do świadczenia. Wnioskodawca decyzji nie skarżył. (bezsporne – akta emerytalne t.I)

Ubiegając się ponownie o emeryturę wnioskodawca przedłożył dowody na wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...) sp. z o.o. w L.. (k. 13-14ae)

W oparciu o zgromadzone dokumenty organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 r. łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz uzupełniających oraz stwierdził, że skarżący nie spełnia warunku 15-letniego zatrudnienia w warunkach szczególnych, organ rentowy uwzględnił staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 13 lat 5 miesięcy i 13 dni (k. 17 a.e.).

Okolicznościami spornymi w niniejszej sprawie pozostają warunki pracy wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w L. w okresie od 1 stycznia 1992 r. do 31 grudnia 1998 r., z tym że wnioskodawca pracował tam do 02.04.2001 roku.

Z. B. był zatrudniony w w/w okresie na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku monter instalacji sanitarnych. (świadectwo pracy – k. 43).

Zaznaczyć należy, że w niniejszej sprawie Sąd nie dysponował aktami osobowymi wnioskodawcy. Sądowi z urzędu jest znane, iż wszystkie akta osobowe pracowników (...) zaginęły. Nie jest znane miejsce ich przechowywania, prawdopodobnie zostały zniszczone przez właściciela firmy, który po upadku jego działalności także zaginął. W 2016 roku Sąd prowadził inne postępowanie w sprawie VII U 2320/14 o ustalenie prawa do emerytury innego pracownika (...) R. D.. Szeroko zakrojone w tamtej sprawie czynności nie pozwoliły na odnalezienie akt pracowników.

Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się budownictwem domów mieszkalnych wraz z instalacjami zewnętrznymi tj. budową kanalizacji oraz instalacji wodociągowych, deszczowych, sanitarnych oraz instalacji elektrycznych. Budowano też drogi. Właścicielem firmy był A. Ż.. Ostatecznie firma upadła, została zlikwidowana po ogłoszeniu jej upadłości. Faktyczna praca związana z działalnością przedsiębiorstwa była wykonywana przez pracowników na poszczególnych budowach. Firma wykonywała budowal w L., C.. Robiła kanalizacje po nowych osiedlach a także remonty. Budowano wodociągi, kanały ciepłownicze, kanały deszczowe. Jednocześnie prowadzono kilka budow. Wnioskodawca pracował jako monter instalacji sanitarnych wykonując prace związane z robotami wodnokanalizacyjnymi w głębokich wykopach.

Jego praca polegała na przygotowaniu wykopu. Wykop o głębokości od 2 do 6 metrów był wykopywany przez koparkę. Do wykopu wchodził monterzy, wśród nich wnioskodawca, który ręcznie plantował wykopy, robili podsypkę z piachu, następnie kładli rury. W zależności od rodzaju robót wykonywanych instalacji kładziono w wykopach rury poliuretanowe lub stalowe albo kamionkowe. Połączeniu rur były one zasypywane piaskiem, podłoże zagęszczano i podbijano a następnie w całości zasypywano rury ziemią. Przy wykonywaniu wodociągu robiono jeszcze próby wodne. Prace były wykonywane również w zimie, jeżeli pozwalały na to warunki atmosferyczne. Praca była bardzo ciężka fizycznie, wykonywana w ciężkich warunkach, na budowie, często w błocie, w wykopach była niekiedy woda. Rury kładziono ręcznie, miały one nieraz po kilka metrów długości. Cięższe rury były układane za pomocą dźwigu. Praca była niebezpieczna, wykop groził obsunięciem. Z tego powodu był zabezpieczony w ten sposób, że wprowadzano do wykopu stalowe klatki. Z tytułu wykonywanej pracy nie wypłacano dodatku szkodliwego. Właściciel firmy nie wydał też żadnemu z pracowników świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zeznania wnioskodawcy oraz przesłuchanych świadków: M. K. (1) (k. 210-211vas) i G. P. (k. 22-22vas) oraz świadectwa pracy.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy, ponieważ są spójne, logiczne i co do podstawowych okoliczności zgodne z zeznaniami świadków M. K. (2) i G. P., którzy pracowali razem z wnioskodawcą. M. K. (1) wykonywał pracę na takim samym stanowisku, pracując w wykopach przy układaniu rur kanalizacyjnych, wodociągowych, w kanałach

ciepłowniczych. Świadek potwierdził, że wnioskodawca pracował wyłącznie przy budowie instalacji zewnętrznych. Potwierdził wszystkie okoliczności podane przez wnioskodawcę. Przyznał, że bywały okresy kiedy były roboty, które nie były pracami w głębokich wykopach ale przeważające były prace o takim charakterze. G. P. w spornym okresie pracował z wnioskodawcą, tyle, że był zatrudniony jako kierownik robót sanitarnych. Był przełożonym wnioskodawcy. Potwierdził, że skarżący pracował jako monter instalacji sanitarnych przy wykonywaniu instalacji zewnętrznych, które robione były w głębokich wykopach. Świadek jednoznacznie określił charakter pracy wnioskodawcy. W ocenie Sądu należy przyjąć, iż świadkowie pracując razem z wnioskodawcą z racji wykonywanych obowiązków mieli możliwość poczynienia bezpośrednich i trafnych spostrzeżeń odnośnie rodzaju wykonywanych przez skarżącego czynności. Świadców są dla wnioskodawcy osobami obcymi, nie są zainteresowani rozstrzygnięciem niniejszej sprawy i nie mieli powodu by składać zeznania niezgodnie z prawdą.

Sąd uznał w kontekście zeznań świadków za wiarygodne zeznania wnioskodawcy. W sumie wnioskodawca złożył bardzo obszerne i szczegółowe zeznania na okoliczność wykonywanej przez niego pracy w (...).

Jak wskazano wyżej ZUS uznał wnioskodawcy 13 lat, 5 miesięcy i 13 dni wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Ustalenia Sądu pozwalają na przyjęcie, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budowlano (...) od 01.01.1992r. do 31.12.1998r., przez okres 7 lat wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w warunkach szczególnych, polegającą na wykonywaniu prac wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, związanych z budową instalacji wodnokanalizacyjnych. Charakter pracy wnioskodawcy i wykonywane w jej trakcie czynności były zakresowo identyczne jak prace wykonywane w (...) Przedsiębiorstwie (...), które bez wątpliwości w oparciu o świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zostały uznane za prace w takich warunkach.

Odwołanie jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz.U. z 2015r. Nr 748, ze zm.) osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęły okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ustęp 2 artykułu 32 stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Zgodnie z ustępem 4 wiek emerytalny którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymaga do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie, przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Dokonując oceny, czy pracę wnioskodawcy można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach należy podkreślić, że Z. B. występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia, nie przedłożył świadectwa pracy w szczególnych warunkach dot. spornego okresu.

Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi. Zgodnie, bowiem z treścią art. 473 kpc. stanowiącego, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Z kolei ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju.

Odnosząc się do stanowiska ZUS należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy w toku postępowania dowodowego ustalił, że wnioskodawca pracując w Przedsiębiorstwie Budowlano- (...) od 01.01.1992r. do 31.12.1998r., przez okres 7 stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę w warunkach szczególnych, polegającą na wykonywaniu prac wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach, związanych z budową instalacji wodnokanalizacyjnych określoną w cytowanym wyżej rozporządzeniu w wykazie A, dziale V, poz. 1 (roboty wodno – kanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach)

Ten dodatkowy okres pracy pozwala przyjąć, że na dzień 1 stycznia 1999 r. łącznie staż pracy w warunkach szczególnych wynosi ponad 15 lat, przy niespornym okresie 13 lat 5 miesięcy i 13 dni i okresie uznanym przez Sąd. (łącznie ponad 20 lat).

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, iż Z. B. spełnia przesłanki do ustalenia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz uzupełniających, w tym ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych oraz w dniu 05 listopada 2015 r. złożył oświadczenie o przekazaniu do budżetu państwa środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym. Jednakże wniosek o emeryturę wraz z dokumentami pozwalającymi na jej ustalenie złożył w dniu 25.02.2016r.

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy wyżej wskazanych przepisów, ustalił prawo do emerytury od daty złożenia wniosku orzekając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc jak w sentencji.